

Seniorilehti

SUOMEN SENIORILIIKE *Arvokkaan vanhenemisen puolesta*

IA
Itella Posti Oy

Itella Green

1
2024

VALTAKUNNALLINEN, PUOLUEISIIN JA USKONNOLLISIIN YHTEISÖIHIN SITOUTUMATON ASiantuntijalehti

senioriliike.fi

- 3** Työeläkkeellä iso merkitys kansantaloudessa **6** Aina on oikea hetki torjua dementiaa
8 Pohjoismainen hyvinvointimalli ja Suomen sote **10** Mitä yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan

SENIORILIIKKEEN HANKE

**MUISTELURYHMÄTOIMINTA ALKOI
PALAUTTEESTA KEHITETÄÄN JA LAAJENNETAAN TOIMINTAA**

**MUISTISAIRAIDEN
ITSEMÄÄRÄÄMIS-
OIKEUDESSA SUURIA
PUUTTEITA**

**YHTEISÖLLINEN
ASUMINEN
VAATII TEKOJA**

**MISTÄ LÖYTYY
HYVÄN ELÄMÄN
AINEKSET**

Jokaisella on oma reseptinsä ja muokatakin voi - ja joskus täytyy.

**Liity
jäseneksi:
senioriliike.fi!**

Reijo Vuorento
Suomen Senioriliikkeen
puheenjohtaja

Vanhukset heitteillä

Suomessakin puhutaan pohjoismaisesta menestysmallista tarkemmin kysymättä mitä se oikeasti pitää sisällään ja mitä sillä tarkoitetaan. Yhteiskuntien kehittyessä valtaa ja vastuuta ihmisten lähipalveluista on kaikissa pohjoismaissa siirretty lähemmäksi kansalaisia, kuntiin. Nyt siitä Suomessa on otettu irti otto, kun jopa vastuut vanhuspalveluista on siirretty valtion budjetin varassa oleville hyvinvointialueille.

Eduskunta siis päättää ensin puolustusbudjetista ja sitten heti perään vaikkapa Pirkanmaan resursseista ilman, että alueen asukkaat voivat niihin mitenkään vaikuttaa. Hyvinvointialueiden päättäjistä on tehty leikkausten toteuttajia ilman itsehallintoon olennaisesti liittyvää verotusoikeutta.

Tiedetään, että päästäksemme Ruotsin tasolle, vanhuspalveluihin tarvittaisiin miljardin euron lisäpanostus. Nyt niitä aiotaan merkittävästi heikentää. Ympäri vuorokautista hoitoa vähennetään, kriteereitä tiukennetaan seurauksella, että kotona asuu entistä suurempi joukko ihmisiä, jotka eivät kotonaan pärjää. Uudenlaisella ”yhteisöllisellä asumisella” toteutetaan monin paikoin

huonossa kunnossa olevien ikäihmisten epäinhimillinen yksinasuminen - laitostainen kotihoito.

Jo nyt vanhukset saavat enemmän apua omalta siltaan kuin julkisista palveluista. Palvelujen piirissä olevien yli 75 vuotiaiden määrä on tasaisesti laskenut, vaikka tiedetään, että iän myötä useimpien toimintakyky heikkenee. Kriteereitä tiukennetaan seurauksella, että kotona asuu entistä suurempi joukko ihmisiä, jotka eivät kotonaan pärjää. Katseet suunnataan omaisiin, joiden vastuuta halutaan edelleen kasvattaa mitättömän pienellä korvauksella.

Resurssileikkausten lisäksi palveluita keskitetään suurempiin kokonaisuuksiin yhä kauemmaksi palvelujen tarvitsijoista, vaikka muunlaisiakin malleja kaikista pohjoismaista olisi haettavissa.

Senioriliike ei hyväksy ikäihmisiin kohdistuvia leikkauksia palveluihin, tulonsiirtoihin eikä eläkkeisiin. Päinvastoin omaishoitajien korvausta on nostettava verovapaasti 700 euroon, palvelut on turvattava ottamalla taloustalkoisiin mukaan myös kunnat ja kaupungit, jotka kaikissa muissa pohjoismaissa vastaavat vanhuspalveluista itsehallinnon ja oman verotusoikeuden puitteissa.

JOSA JÄNTTI - sitkeästi eläkeläisten asialla

Ekonomi **Yrjö ”Josa” Jäntti** kuoli 90-vuotiaana 12.1.2024. Hän oli erittäin aktiivinen monilla elämän ja järjestötoiminnan aloilla kuolemaansa saakka. Hän osallistui aktiivisesti Senioriliikkeen toimintaan. Muistamme hänen painavat puheenvuoronsa eläkkeistä Senioriliikkeen kevät- ja syyskokouksissa.

Hänet muistetaan myös kirjoittajana. Säännölliset kolumnit *Uudessa Suomessa* ja *Iltalehdessä* kuvasivat kansantajuisella tavalla, miten nk. taitettu indeksi on jättänyt eläkkeiden kehityksen kauaksi palkkojen kehityksestä.

Myös vanhusten hoivan ongelmat olivat Josa Jäntin kirjoitusten teemoina. Hänen kynästään kirposi rohkeita kannanottoja kuvia kumartamatta. Josa kirjoitti kolumneja myös *Seniorilehteen*. Olin hänen kanssaan säännöllisesti sähköpostikirjeenvaihdossa eläkeläisiin ja heidän elämäänsä vaikuttavista asioista.

EEVA KAINULAINEN

Lapset tarvitsevat aikuisten tukea

Traagisen kouluampumisen yhteydessä on todettu, että lapset tarvitsevat aikuisten tukea. Älypuhelin kaverina on paljon ikävämpi ystävä kuin vaikkapa eläkeläinen, jolla on aikaa kuunnella lasta.

Monet järjestöt, kuten Mannerheimin lastensuojeluliitto on havainnut jo vuosia sitten vanhemman sukupolven arvon. MLL on tarjonnut koulutusta, jonka avulla eläkeläinen voi ryhtyä monenlaiseen lapsia tukevaan toimintaan. Eläkeläinen voi ryhtyä perhekummiksi, lukuvaariksi tai mummocksi kirjastoon, päiväkotiin tai kouluun. Tai varamummoksi, vaihtoehtoja on monia.

Varamummosta, moni pieni perhe voi saada henkistä tukea vanhemmalta sukupol-

velta. Koulutuksen jälkeen MLL valitsee varamummille sopivan perheen. Varamummi on seurana perheille, joilla ei ole isovanhempia ollenkaan tai isovanhemmat ovat kaukana ja kohtaamisia on harvakseltaan.

Varamummi tapaa perhettä muutaman viikon välein 2 – 3 tuntia kerrallaan noin vuoden ajan. Vuoden jälkeen syntyneestä suhteesta voi luonnollisesti jatkaa, jos varamummi ja perhe pitävät sitä antoisana.

Tapaamiset ovat lapsiperheen kotona tai vaikkapa ulkona leikkipuistossa. Yhteinen tekeminen on pääosassa - toiminta tuottaa iloa ja hyvää mieltä niin perheille kuin vapaaehtoiselle.

LISÄÄ TIETOA: www.mll.fi

Työeläkkeillä on iso merkitys kansantaloudessa

Mitä parempi eläke, sen enemmän siitä maksetaan veroa valtion budjettiin

Nykyisin vajaan miljoonan eläkkeensaajan työura sijoittuu vuosille 1945–2010. Tuona aikana Suomen kansantalous on kasvanut siten, että reaalin bruttokansantuo- te asukasta kohden oli vuonna 2010 yli kuusinkertaistunut vuoteen 1945 verrattuna. Tänä aikana Suomi on noussut kansakuntien köyhimpien joukosta yhdeksi vauraimmista, sivistyneimmistä ja onnellisuusmittarilla mitattuna maailman onnellisimmaksi kansaksi.

Edellä todetun vajaan miljoonan eläkkeen saajan keskieläke oli 1871 euroa kuukaudessa vuonna 2022. Vastaa- vasti keskipalkka oli Suomessa 3633 euroa/kk joulukuussa 2022. Siis kyseessä olevien vajaan miljoonan eläkkeensaajan keskieläke oli 52 % ko. keskipalkasta vuonna 2022.

Työeläkejärjestelmää luotaessa lähtökohta oli, että työeläke olisi 60 % ansaitusta palkasta. Ja työeläkkeen tulisi seurata muuttuvaa palkkatasoa jollakin tavalla. Tästä voisi avata matemaattisesti tarkasteltavaksi kolme pointtia:

Ensiksi, mikä on elinkustannuksiin kuluva rahamäärä eläkkeensaajien kotitalouksissa ja muissa kotitalouksissa. Vuonna 2022 eläkkeensaajien kotitalouksissa kulutusmenot per kotitalouden kulutusyksikkö olivat 91 % muiden kotitalouksien vastaavasta kulutuksesta. Siksi on vaikeaa perustella eläkkeiden leikkaamista nykyistä pienemmiksi.

Eläkeläiset hyviä veronmaksajia

Toiseksi, työeläkkeensaajat maksoivat veroa viime vuonna noin 10 prosenttiyksikköä enemmän kuin palkansaajat, jos työeläkkeitä vastaavan palkkasumman vero olisi jaettu yhtä monelle palkansaajalle. Kokonaiseläkemenot olivat 34,9 mrd. euroa vuonna 2022. Se merkitsee, että eläkkeensaajat maksoivat veroja noin 3,5 mrd. euroa enemmän kuin palkansaajat olisivat joutuneet vastaavasta tulosta maksamaan. Siksi on vaikeaa perustella eläkkeiden verotuksen korottamista nykyistä suu- remmaksi.

Kolmanneksi, taitetun indeksin 5,7 % tänä vuonna kasvattamia työeläkkeitä on esitetty leikattavaksi. Ajatellaanpa, että työeläkkeitä ei nostettaisi lainkaan. Työeläkkeensaajien eläketulot olisivat 1,9 mrd. euroa nykyistä pienemmät. Kun eläkkeensaajan marginaalivero (eli eläkkeen nousun verotus) on keskimäärin noin 45 %, verottajalta olisi jäänyt saamatta 850 miljoonaa euroa.

Tätä tarkastelua voi jatkaa vielä kansantalouden näkökulmasta. Suomalaisen työn liiton faktaboksi sanoo. ”Yhden miljoonan lisäys kotimaiseen tuotantoon julkisissa hankinnoissa tuo 326 000 verotuloja ja 19 työpaikkaa.”

Siis, jos kansantalouden kysynnästä leikataan edellä todettu 1,05 mrd. euroa (brutto 1,9 mrd. euroa miinus verot 0,85 mrd. eur), menettäisimme 20 000 työpaikkaa.

Työeläkkeitä ei makseta valtion budjetista vaan työeläkevakuutusyhtiöiden varoista. Siksi eläkkeiden leikkaus ei paranna valtion taloutta vaan huonontaa sitä, koska mitä pienempi eläke sen

NÄIN TASA-ARVO ON KEHITTYNYT

Käytettävissä oleva rahatulo
kulutusyksikköä kohden, keskiarvo

tulo- kymme- nykset	1995	2021	muutos -%
I	8 901	11 703	31,5
II	12 237	16 795	37,2
III	13 939	19 853	42,4
IV	15 481	22 780	47,1
V	17 028	25 650	50,6
VI	18 642	28 609	53,5
VII	20 436	31 955	56,4
VIII	22 646	36 164	59,7
IX	25 891	42 588	64,5
X	38 098	77 389	103,1

Lähde: Tilastokeskus, tulonjakotilasto

Kotitalouksien nettovarallisuus

varallisuus- kymme- nykset	keskiarvo/kotitalous		
	1987	2019	muutos -%
I	-10 448	-17 467	67,2
II	750	1 260	68,0
III	9 049	10 123	11,9
IV	28 699	39 519	37,7
V	51 736	83 157	60,7
VI	72 240	128 686	78,1
VII	96 135	185 326	94,8
VIII	121 263	260 032	114,4
IX	161 427	392 592	143,2

Lähde: StatFin Kotitalouksien varallisuus

<vähävaraisin 10%

vähemmän siitä kertyy verotuloja kun- nille ja valtiolle.

Vielä yksi näkökanta siihen kysy- mykseen, voisiko taitetun indeksin kor- vata esimerkiksi puoliväli-indeksillä.

Kun taitettuun indeksiin siirryt- tiin vuonna 1995, eläkerahastot olivat 36 mrd. euroa ja maksetut eläkkeet 8,6 mrd. euroa. Eläkerahastot olivat tuol- loin 4,2-kertaiset maksettuihin eläkkei- siin verrattuna. Viime vuoden lopus- sa eläkerahastot olivat 251 mrd. euroa ja maksetut eläkkeet arvioni mukaan 33,5 mrd. euroa. Siis eläkerahastot oli- vat tuolloin 7,5 kertaa suuremmat kuin maksetut eläkkeet.

Eläketurvakeskuksen (ETK) uusim-

Työeläkkeitä ei makseta
valtion budjetista vaan
työeläkevakuutus-
yhtiöiden varoista.

man ennusteen (ETK PTS 2022) mu- kaan eläkevarat olisivat vuonna 2070 jo 9,5 kertaiset tuolloin maksettaviin eläk- keisiin verrattuna. Tämä siitä huolimatta, että ennustelaskelmissa on arvioitu eläkevarojen reaalin sijoitustuotto vv. 2022–2070 peräti 29,9 % pienem- mäksi (keskituottoennuste 3,16 %) kuin se on ollut vuosina 1997–2021 (keski- tuotto 4,5 %).

Puoliväli-indeksi parantaisi valtion taloutta

Siirtyminen taitetusta indeksistä puo- liväli-indeksiin olisi yksi pitkän täh- täimen ratkaisu julkisen talouden tasapainon kannalta: Eläketurvakes- kuksen ennustelaskelmiin nojautuen se toisi seuraavan kymmenen vuo- den 2025–2034 aikana lisätuloja eläk- keensaajille vajaat 5 mrd. euroa. Kor- kea marginaalivero huomioon ottaen verottajalle tästä tulisi runsaat 2 mrd. euroa ja kansantalouden kysynnän li- säyksen arvo olisi suuruusluokkaa 300

miljoonaa euroa eli Suomalaisen työn liiton määrittelyn mukaan se merkitsi- si noin 6 000 työpaikkaa.

Tätä tarkastelua voisi jatkaa vielä eläkkeensaajien raippaveron ja palkan- saajien solidaarisuusveron korjaami- sella. Eläkkeensaajan raippaveron on yli 47 000 euroa ylittävästä eläkkeen osas- ta 5,85 %. Palkansaaja maksaa vastaavaa solidaarisuusveroa vasta yli 150 000 eu- roa ylittävästä tulosta ja vain 2 %. Jos palkansaajat maksaisivat yli 50 000 eu- ron tulosta solidaarisuusveroa saman verran kuin eläkkeensaajien raippave- roa, syntyisi valtion kassaan lisätuloa vuoden 2022 verotustietojen mukaan 2,6 mrd. euroa. Suomalaisen työn liiton määrittelyn mukaan se merkitsisi noin 3 000 työpaikkaa.

Eläkeratkaisuilla ei julkisen talou- den tasapainoa tietenkään luoda, mutta rikka se olisi rokassakin. Eritoten siksi, että näillä poiminnoilla ei eläkejärjes- telmä murru millään tavalla.

PAAVO JAUHIAINEN

HELI STENVALL
Seniorilehden päätoimittaja

Suomi tarvitsee lisää maahanmuuttoa sekä talouskasvuun että hoitoalalle

Syntyyvyys laskee maailmassa. Maapallolle ja sen kestäkyvyille uutinen on tervetullut. Mutta maissa, kuten Suomessa syntyvyyden raju lasku vaikuttaa vakavasti yhteiskunnalliseen kehitykseen. Kuinka selvitä, jos suuri osa asukkaista on työelämän ulkopuolella, ikääntyy ja tarvitsee yhä enemmän hoitoa erilaisiin sairauksiin ja myös hoivaa voimien vähetessä. Tällainen tilanne on kehittymässä Suomeen.

Television A-Talkissa **Ville-Veikko Ahonen** (VM) sanoi, että seuraavan 4 vuoden aikana terveydenhoitoon tarvitaan 14 000 lisäkättä. Se on valtava määrä.

Hyvinvointialueet yrittävät vastata kahteen näkyvissä olevaan ongelmaan. Toisaalta vanhusten hoidon taloudellisia vaikutuksia yritetään karsia ja toisaalta hoitoa vähentää, koska hoitohenkilökuntaa on vähän ja näkyvissä on sen vähentyminen edelleen.

Ratkaisu ei tietenkään voi olla vanhusten jättäminen vain omaisten harteille tai pahimmassa tapauksessa heitteille, vaan molempiin edellä mainittuihin ongelmiin on tartuttava nopeasti ja tehokkaasti.

Suomi tarvitsee maahanmuuttoa. Keskustelu on keskittynyt maahanmuuton ongelmiin eikä silloin huomata, että esimerkiksi muissa Pohjoismaissa ei ole niin rajua työvoimapulaa ja ikäongelmaa, koska maahanmuutolla on jo pitkään voitu ratkaista sekä talouskasvua että vanhusten hoivaa.

Maahanmuutolla voidaan vastata hoitajapulaan kouluttamalla ihmisiä hoitoalalle. Mutta ei vain hoitoalalle, vaan ruoka/ravintolapalveluun, kuljetuspalveluun, jotta eläkeläinen saa sen kela-taksin, jonka hän tarvitsee terveysasemalle käyntiin.

Miksi puhua vain maahanmuuton ongelmista? Se luo negatiivista ja turvatonta ilmapiiriä sekä maahanmuuttajien että kantaväestön elämään? Viisasta olisi ottaa lämpimästi vastaan ihmiset, jotka monesti tulevat yhteisöllisistä kulttuureista ja ovat usein sen vuoksi suomalaisia selkeästi huomaavaisempia.

Suomessa eläkeläiset - ikääntyvät ihmiset ja hoivaa ja hoitoa tarvitsevat vanhukset - ovat ryhmä, jotka hyötyisivät maahanmuutosta. Suljettu Suomi voi johtaa jopa vanhustenhoidon romahtamiseen.

Kuin silloin ennen.

Lähde kivassa seurassa Senioriliikkeen risteilylle Tallinnaan!

Senioriliike järjestää päiväristeilyn Tallinnaan 2.9.2024. Ohjelmassa on aamupäivällä ajankohtaisseminaari. Illalla paluumatkalla matkalaisia viihdyttää **Lasse Liemola**.

MATKAN AIKATAULU

Menomatka	M/S Viking XPRS
Lähtö	Helsinki ma 2.9.2024 klo 10.30
Saapuminen	Tallinna ma 2.9.2024 klo 13.00
Paluumatka	M/S Viking XPRS
Lähtö	Tallinna ma 2.9.2024 klo 17.00
Saapuminen	Helsinki ma 2.9.2024 klo 19.30

MATKAN HINTA on 60 euroa/matkustaja.

Hintaan sisältyy ikäihmisten hyvinvointipalveluja käsittelevä seminaari, alustajana professori **Sirkka-Liisa Kivelä**. Paluumatkalla buffet päivällinen ohjelmineen. Mikäli haluat hytin, sen hinta on 30 euroa.

RISTEILYLLE ILMOITTAUDUTAAN maksamalla osallistumismaksu Suomen Senioriliikkeen tilille FI86 1745 3000 0875 53 viimeistään 31.7.2024
Viestiksi maksuun: Risteily

LAIVAYHTIÖ TARVITSEE seuraavat tiedot matkustajasta: **etunimi, sukunimi, syntymäaika, sukupuoli, kansalaisuus ja mahdolliset ruoka-allergiat**. Nämä tiedot voitte antaa osallistumismaksun yhteydessä tai soittamalla alla mainitulle yhteyshenkilölle.

Mikäli risteily jostain syystä jouduttaisiin peruuttamaan, osallistumismaksu palautetaan välittömästi. Viking Line suosittelee, että matkustajilla on matkavakuutus.

TARKEMMAT TIEDOT risteilyn ohjelmasta kerromme jäsenkirjeellä ja nettisivuilla senioriliike.fi seminaariohjelman valmistuttua.

LISÄTIETOJA: Eeva Kainulainen, puh. 040 568 0592

SENIORILIIKKEEN JA RIENTOLAN SETLEMENTIN TAPAHTUMAT KEVÄÄLLÄ 2024

Tervetuloa mukaan Rientolan kulttuurikevääseen!

HUHTIKUUSSA

- **TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT LÄNSI-TAMPEREELLA.** Pirhan (Pirkanmaan hyvinvointialue) edustajat esittävät toimintamallin ja vastaavat kysymyksiin.
- **Rientolan pirtti, Federleynkatu 19 Tampere 25.4. klo 13:00 – 14:30.** Kahvitarjoilu

- **KANSANMUSIIKKIJAMIT RIENTOLAN PIRTILLÄ 26.4. KLO 17:30.**
- Mukana kansanmuusikoita Helsingistä ja Tampereelta ”Orivesi all stars” **Antti Järvelän** johdolla

TOUKOKUUSSA

- **BUSSIRETKI OLKILUODON YDINVOIMALAAN 29.5.** lähtö **Keskustorilta klo 7.30, Rientolan Pirtiltä klo 8:00.**
- Ilmoittautumiset Rientolaan p. 041 314 9721
- Matkalla lounas Kauttuan Ruukinkartanon ravintolassa – kahvit TVO Olkiluotoon tutustumisen yhteydessä.
- Retken hinta Senioriliikkeen jäsenille 50 euroa per henkilö, maksaminen käteisellä bussissa.

Kolmannes 16 vuotta täyttäneistä on eläkkeellä

Suomalaisista 1,6 miljoonaa oli eläkkeellä viime vuonna. Tämä on 33 prosenttia yli 16-vuotiaasta väestöstä.

Keskimääräinen kuukausieläke nousi viime vuonna lähes 2000 euroon. Yli 60 prosenttia eläkeläisistä – lähes miljoona heistä – sai kuitenkin eläkettä alle 2000 euroa kuukaudessa.

Miesten keskimääräinen eläke oli reilut 2200 euroa kuukaudessa ja naisten lähes 1800 euroa. Miesten ja naisten eläke-ero säilyi lähes ennallaan verrattuna edelliseen vuoteen.

Ero heijastaa tehtyä työuraa ja palkatasoa.

Kymmenissä kunnissa yli puolet väestöstä on eläkeläisiä

Suhteellisesti eniten eläkeläisiä on Etelä-Savon maakunnassa, jossa eläkkeensaajia oli viime vuonna yli 45 prosenttia väestöstä. Toiseksi eniten eläkkeensaajia asuu Kainuussa, lähes 44 prosenttia väestöstä.

Suomessa on 72 kuntaa, joiden väestöstä yli puolet on eläkeläisiä.

ELÄKETURVAKESKUS

Kun yksikään käsi ei noussut...

”Muistisairaiden itsemääräämisoikeuden toteutuminen kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa”.

Mari Aaltonen

MATTI LITUKKA

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen johtava tutkija **Mari Aaltonen** päätti tästä aiheesta esitelmänsä muistisairaiden kokonaisvaltaisesta arvioinnista Senioriliikkeen kevätkauden eräästä kiihkeimmistä teemoista Tampereella.

– Olisiko teillä myönteisiä kokemuksia?

Yksikään käsi kymmenistä Metson Kuusi-kabinetissa ei noussut. Hiljaisuus vei voiton.

Jopa kyynelitä

Aaltonen kysyi kokemuksia siksi, että salillinen kuulijoita oli virittänyt tunnelman varsin apeaksi. Jopa kyynelitä nostaneista puheenvuoroista rakentui synkkä kuva ikäihmisten tulevaisuudesta.

Moni oli herkästynyt tilaisuuteen jo luettuaan tuon päivän *Aamulehden*: ”Moni vanhus jää omaisten avun varaan”. Noin oli todennut gerontologian professori **Anu Siren**.

Haastattelussaan hän sanoi kylmästi, ettei laadukasta julkista hoivaa riitä kaikille.

Itse hän edustaa sosiaali- ja terveysalan yksityistä sektoria.

Salin vähemmän hauskat sutkautukset pahoinvointialueista saivat sävynsä tiedoista, joiden mukaan yksin Pirkanmaalla laitosasumisen lakkauttaminen, ympärivuorokautisen palveluasumisen vähentäminen yli 1 500 paikalla ja samalla kotihoidon vähentäminen nostaa omaiset vaatimaan, jopa kohtuuttomaan tilanteeseen.

On arvioitu, että noin vuosikymme-

nessä yli kahdeksankymmenvuotiaiden määrä kasvaa meillä noin 70 prosenttia.

Vakioitua mittautusta

Aprillipäivänä, noin vuosi sitten, astui voimaan Vanhuspalvelulaki. Se määrää, että hyvinvointialueiden tulee arvioida iäkkäitten palvelutarpeet ja heidän toimintakykynsä. Keinoksi tähän on valittu kansainvälisesti vakioitu mittari nimeltään RAI, Resident Assessment Instrument eli suomeksi potilaan arviointiväline.

Se sanotaan kehitetyn laadun ja kustannusten arviointiin ja seurantaan.

Tampereella RAI:ta esitteli lähihoitaja ja RAI-erityisasiantuntija **Riikka Männikkö**.

Männikön aiheen otsikko ”moniammatillisen arvioinnin kautta kotihoidon

asiakkaaksi” herättää myönteisiä mielikuvia. Niitä vahvistaa hänen kuvauksensa arvioinneista: kotikäynneillä niissä punnitaan peräti yli kolmesataa asiaa asiakkaan todellisuudesta.

– Eikä vain kysymyksiä ja niiden kirjaamista, vaan myös havainnointia.

Arviointi tehdään peräti puolivuorokautta.

Niissä huomioidaan myös asiakkaan hoitotahto ja edunvalvonta. Tampereella on oikein kääntynyt Kotitorin puoleen.

Itse määrätén

– Jokaisen meistä kannattaa miettiä mitä tapahtuu jos en joskus kykene tekemään itseäni koskevia päätöksiä tai pysty ilmaisemaan itseäni.

Noin muistutti Mari Aaltonen.

Itsemääräämisen oikeudet lisääntyvät tulevaisuudessa, koska muistisairaus koskee yhä useampia. Näin on ollut jo pitkään, mutta lainsäädäntöä ei ole saatu aikaiseksi.

Perustuslaki turvaa kaikille itsemääräämisoikeuden, se pätee myös hoivakodeissa ja asumispalvelussa.

Muistisairaus ei siis poista ihmisen oikeutta päättää omista asioistaan.

– Palveluissa on ensisijaisesti huomioitava asiakkaan toivomukset ja mielipiteet.

Siis asiakkaalla itsellään on oltava mahdollisuus palveluihinsa, niiden suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Pimeä himmeli

”Himmeli, missä hermot menevät.”

Näin arvioitiin Tampereen tilaisuudessa hyvinvointialueen ilmeisen sekavaa nykytilaa. Hoidot ovat bisnestä, jolla asiakkailta saadaan rahat. Jos ei ole rahaa, hoitoon ei pääse. Synkkiä arvioita kuultiin.

Mari Aaltonen myönsi, että hyvinvointialueiden tilanteessa on ”paljon pimeää”, mihin pitäisi nopeasti saada selkeyttä.

MATTI LITUKKA

Riikka Männikkö

MATTI LITUKKA

Jalat turvoksissa? Vaikea löytää kenkiä?

pumpulin pehmeät, höyhenen kevyet Pirka-kengät

Pirka Seniorikengät

Tilaa
ilmainen
esite!

UUTUUS

Erikoislevä

Pirka-kävelykenkä

Finnorto-jalkineet

Verkkokauppa finnorto.fi

PIRKA-KENKÄ OY

03 334 1951 • pirka-kenka.com

Kimmo Kiljunen
kansanedustaja
Senioriliikkeen hallituksen
varajäsen

Aikooko hallitus leikata eläkkeitä?

Hallitus harkitsee kehysriihen alla eläkeläisten tuloihin puuttumista. Valtiovarainministeri **Riikka Purra** uhkailee eläkeleikkauksilla, jotta budjettia voidaan sopeuttaa kolmella miljardilla eurolla. Tämä siitä huolimatta, että hallitusohjelmaa hyväksyttäessä pääministeri **Petteri Orpo** lupasi, että eläkeindekseihin ei kosketa. Vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Atte Harjanne** on vaatinut, että myös eläkeläisten tulisi osallistua leikkaustalkoisiin, kuten muiden kansalaisten. Miksi virittää tällaista ikäpolvien välistä vastakkainasettelua? Ikään kuin nuoret ilahtuisivat hallituksen leikkauksista, jos myös mummon ja vaarin elinehtoja heikennettäisiin.

EVA on hiljattain julkaistussa raportissa esittänyt hallitustakin rajumpia toimia eläkeläisten kurittamiseksi. Elinkeinoelämän ideologinen etujärjestö vaatii työeläkkeiden jäädyttämistä koko hallituskauden ajaksi. Näin lasketaan saavutettavan jopa 7 miljardin euron säästöt.

On pakko kysyä, missä EVA laskee miljardien eurojen säästöistä hyödyttävän? Eläkeindeksien jäädyttäminen ja näin tehtävät eläkeleikkaukset eivät auta julkisen talouden tasapainottamisessa. Miksi? Koska valtio ja kunnat eivät maksa vanhuuseläkettämme eli työeläkkeitä. Ne maksetaan työeläkevakuutusyhtiöiden eläke-rahastoista.

On epäilemättä tarpeena pohtia julkisen talouden vahvistamista. Sitä ei pidä kuitenkaan tehdä heikoimpien ja haavoittuvimpien kustannuksella. Siksi leikkauksia ei pidä esittää heille, joilla rahaa ei ole, vaan heille, joilla on.

Eläkeindeksien leikkaaminen kasvattaisi entistä vauhdikkaammin pääosin ulkomaille sijoitettuja jo nyt 250 miljardin euron eläke-rahastoja. Kotimainen kulutus-työntekijä heikkenee, mikä on omiaan pahentamaan valtion-talouden tilaa, ei parantamaan. Valtiolta jäisi myös verotuloja saamatta. Maksavathan eläkeläiset veroja yli 5 miljardia euroa vuodessa.

Aina on oikea hetki torjua dementiaa

-Hanki hyvät vanhemmat. Näin kehotti geriatrian professori **Timo Strandberg** esityksessään Tampereella Senioriliikkeen ja Pirkanmaan Muistiyhdistyksen tilaisuudessa.

Kehotus on tietenkin viittaus siihen, että perimällä on vaikutuksensa muistisairauksien ja koko dementian kehittymiseen. Ikä ei siis välttämättä merkitse jokaiselle meistä dementiaa, sen tutkimukset todistavat.

Satakunta kuulijaa, monet hyvin osallistuvia keskustelijoita, kuulikin lohdullisen listan toimista, joilla muistisairauksia voi torjua. Huojentavia neuvot ovat siksi, että ne ovat likimain kaikkien tavoitettavissa.

Eikä milloinkaan ole liian myöhäistä aloittaa.

Tutut vaatimukset

– Käytä aivojasi, mutta älä kolhi niitä, Strandbergin lista kertoo. Sen kaikkiin kohtiin on helppo suostua. Harva väit-

tää vastaan sitä, että jokaisen tulee syödä suositusten mukaisesti ja välttää lihomista, joka kovin usein aiheuttaa diabetesta.

On helppo yhtyä kehotukseen välttää alkoholin liikakäyttöä.

Omilla lihaksilla liikkuminen tarvetta ei kukaan voi kiistää.

Riskitekijöitä on vältettävissä oikealla terveydenhoidolla: huolehdi verenpaineestasi, kolesterolistasi ja hoida eteisvärinä. Ota rokotukset ja hoida infektiot.

On listalla myös monille tuttuja haasteita: älä tunne itseäsi yksinäiseksi. Nuku hyvin.

Suomessa saa joka päivä muistisairausdiagnoosin yli kuusi-kymmentä ihmistä.

Ehkäisy onnistuu

Suomessa on arvioitu olevan jo lähes 200 000 muistisairasta. Iso osa heistä on vielä löytämättä.

Muistisairaudet lisääntyvät iän mukana. Kun ikärakenteemme muuttuu kaiken aikaa vanhemmaksi, on selvää, että muistisairaudet ovat määrältään lisääntyneet ja vallanneet yleistä keskusteluamme.

Ikääntyminen ja myös entistä tärkeämpi diagnostiikka ovat vaikuttaneet käsitykseemme niiden yleistymisestä. Mutta:

– Jos ikääntyminen huomioidaan muistisairaudet eivät ole sellaisenaan yleistyneet - ehkä jopa päinvastoin, Timo Strandberg sanoo.

– Ehkäisy on siis jo osittain onnistunut, hän arvelee, mutta lisää lauseeseen kuitenkin kysymysmerkin.

Joka päivä 60 diagnoosia

Syksyiset tiedot kertoivat, että joka päivä Suomessa saa muistisairausdiagnoosin yli kuusikymmentä ihmistä. Yleisin sairaus on Alzheimerin tauti - tai oikeastaan Alzheimerin ja verisuoniperäisen sekamuoto - yli kuudellakymmenellä prosentilla diagnostisoiduista.

Heistä eniten sairastuneita olivat 75-84 -vuotiaat.

On arvioitu, että vuonna 2040, kuudentoista vuoden päästä siis, muistisairaita on 247 000 henkilöä. Näin arvelee Tilastokeskus.

Terveet elämäntavat

Muistisairaudet ovat monien tekijöiden summa. Me tunnemme niin riskit kuin suojautumisenkin keinot. Asiaa on tietenkin jo tutkittu. Kun elintapoihin on puututtu ravitsemuksen, liikunnan ja sosiaalisen aktiivisuuden kannalta sekä terveystieteiden sekä terveyden riskejä seuraamalla, tulokset ovat vaikuttavia. Myönteisiä tuloksia kuvaillaan kymmeninä, jopa satoina prosentteina.

Muistisairauksien hillitsemiseksi on meilläkin toteutettu tutkimus, ja tulos on tiivistetty hyvin ymmärrettävään muotoon lauseeksi ”Terveet elämäntavat -terveet aivot”.

Tämä *Finger*-tutkimuksen kiteytyksen jälkeen perusasia on myös, että ”jos elintapojen muutokset eivät riitä, lääketys on otettava mukaan”.

Lääkitys ehkäisee

Silloin korostuu esimerkiksi kohonneen verenpaineen merkitys. Tulos on yksiselitteinen, verenpaineen hoito. Se ehkäisee valtimosairauksia ja sydämen vajaatoimintaa.

Timo Strandbergillä on selkeä tavoite: paras yläpaine on alle 140.

– Iästä riippumatta, hän sanoo ja muistuttaa, että alapaineen merkitys ei yli 50-vuotiailla ole yhtä suuri.

Verenpaineen hoidolla voidaan suojata aivoja siis. Ajoissa aloitetusta kohonneen kolesterolinkin hoidosta on todennäköisesti hyötyä.

Mutta valitettavasti puhjenneeseen muistisairauteen ei ole vielä parantavaa hoitoa. Yhtä ja toista voidaan siinäkin vaiheessa vielä tehdä.

Loppuun saakka

Tiedämme jo, miten niin yksilön kuin väestönkin tasolla pitäisi toimia muistisairauksien uhatessa yhä suurempia joukkoja.

Lääkäriseura Duodecim on tehnyt *Käypä hoito*-suosituksen yhdessä erikoislääkäriyhdistysten kanssa. Suositusten käyttöönnoton sanotaan mahdollistavan inhimillisen, oikein ajoitetun, oikean ja vaikuttavan hoidon.

Se ulottu aina elämän loppuun asti. ”Tavoitteena voidaan pitää hyvää, inhimillistä hoitoa tutussa yksikössä elämän loppuun saakka. Potilaalla on oikeus hyvään, oireenmukaiseen hoitoon ja arvokkaaseen kuolemaan”.

MATTI LITUKKA

Muistisairaudet lisääntyvät nopeasti, mutta syytä lohduttomuuteen ei ole. Geriatrian professori Timo Strandberg esitteli Tampereella keinoja torjua sairautta kaikille mahdollisin keinoin.

PALVELUKESKUKSET

vanhusten hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä

Palvelukeskusten toiminta on yhteisöllistä yhdessäoloa. Palvelukeskukset tarjoavat keinoja merkityksellisen arjen, mielen hyvinvoinnin, fyysisen toimintakyvyn sekä ravitsemuksen kohentamiseen.

Palvelukeskukset ovat nykyisin osa hyvinvointialueiden vanhuspalveluja. Viime syksynä, kun hyvinvointialueet laativat varsinaisia ensimmäisiä talousarvioitaan, palvelukeskusten olemassaolo nousi vaa-kalaudalle. Koska kaikissa kunnissa ei ollut palvelukeskustoimintaa ja koska niiden toiminta ei ole lakisääteistä, vaikeassa taloudellisessa tilanteessa mietittiin kuntien yhdenvertaisuuteen nojautuen palvelukeskusten toimintojen lakkauttamista. Tällaiset päätökset olisivat olleet kovin lyhytnäköisiä.

Onneksi ainakin joillakin alueilla lakkauttamispäätöksistä luovuttiin.

Väestön vanhetessa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä asumispalvelujen tarve kasvaa voimakkaasti. Ihimillisesti ja taloudellisesti arvioiden tehokkain keino palvelutarpeen ja tarjonnan tasapainottamiseksi on

edistää ja ylläpitää iäkkäiden toimintakykyä ja tukea heidän arkista pärjäämistään. Yleisimpiä vanhusten terveyttä ja toimintakykyä uhkaavia tekijöitä ovat yksinäisyys, masentuneisuus, liikunnan vähäisyys ja yksipuolinen ravitsemus. Hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä mietittäessä tiedetään, että iäkkäät yksinasuvat ihmiset pitäisi saada liikkeelle kodeistaan ja tapaamaan toisia ihmisiä.

Palvelukeskukset ovat merkittävä keino yllä mainittujen hyvinvointiuhkien ehkäisemiseen. Palvelukeskukset ovat avoimia kokoontumisen paikkoja, missä voi lukea päivän lehdet, juoda kupin kahvia ja rupatella muiden kanssa. Keskuksissa on tarjolla kuntoliikuntaa, mahdollisuuksia osallistua keskustelu- ja esitelmätilaisuuksiin. Siellä voi harrastaa esimerkiksi maalausta, osallistua lukupiireihin, yhteislaulutilaisuuksiin, muistiryhmiin ja käsityökerhoihin tai pelata lautapelejä ja saada yksilöllistä digiopetusta. Yhdessä ruokailu on ilon aihe ja saa aterian maistumaan paremmalle kuin yksin syödessä.

Palvelukeskusten toiminta korvaamatonta ihmisille

Espoossa Tapiolan palvelukeskusten toimintaa arvioitaessa kysyttiin kahden ryhmän osallistujilta, miten he ovat kokeneet keskuksen toiminnan omassa elämässään. Kaikki 33 vastaaja olivat kokeneet, että toiminta vahvistaa heidän hyvinvointiaan. Avovastauksia oli paljon. Niissä toistuvat kommentit olivat hyvin sa-

Yhdessä ruokailu saa aterian maistumaan paremmalle.

mansisältöisiä: ”Ihminen kaipaa toista ihmistä. Sosiaalinen kanssakäyminen on ikäihmisille todella tärkeää. Täällä tapaa vertaisiaan, saa tietoa, voi keskustella ja jopa nauraa mukavassa seurassa. Toiminta antaa iloa ja hyvää mieltä. Myös liikuntamahdollisuudet ovat elintärkeitä. Tämä on parasta mahdollista terapiaa. Tämä on viikon kohokohta. On ihanaa, että on tällainen paikka. Kauhukuva on, että toiminta loppuu ja masennus ja saamattomuus uhkaavat.”

Palvelukeskus kokoaa moniosaajia ikäihmisten tueksi

Espoossa osa palvelukeskusten toiminnasta on ammattivetoista, tukea tarjoavaa toimintaa, osa seniori- ja potilasyhdistysten, työväenopiston ja kunnan liikuntatoimen järjestämää toimintaa. Monet vapaaehtoiset osallistuvat päivittäin toiminnan järjestämiseen oman osaamisensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Yhteistyö järjestöjen, kunnan eri toimialojen, vapaaehtoisten ja yksityisten yrittäjien kanssa on tae toiminnan monipuolisuudesta.

KERTTU PERTILÄ
Espoon vanhusneuvoston jäsen, LUVN vanhusneuvoston varajäsen

Kinaporin palvelukeskuksen ilmoituksia oli katsomassa Airi Erkkinen (90 v.). Hän kertoi, kuinka tiiviisti varsinkin aikaisemmin hän on käynyt palvelukeskuksen harrastuksissa ja elokuvaesityksissä. Vielä nykyin Kinaporin palvelukeskus vetää puoleensa. Hän pitää erityisesti ruokalan kala-aterioista.

Kinaporin kahvilassa juttu luistaa. Kysymällä saanko istua pöytäsi syntyy tuttavuus ja ei aikaakaan, kun mukava keskustelu viriää.

Pohjoismainen hyvinvointimalli ja Suomen Sote

Suomessakin vannotaan laajalti pohjoismaisen yhteiskuntamallin perään. Harvoin kuitenkin kysytään, mitä se oikein on, mitä pitää sisällään.

Päähkinäkuoressa voidaan sanoa, että siinä tarjoaa pääosin verovaroin kaikille riittävät palvelut ja tulonsiirrot lompakkoon katsomatta. Verotus onkin ikään kuin yhteisvastuullinen vakuutus, jossa paremmin toimeentulevat kantavat riskiä heikompiosaisista. Myös julkisen järjestelmän ensisijaisuus, jota yksityinen ja kolmas sektori täydentää, on laajasti hyväksytty. Pohjoismaisessa mallissa lähipalvelut pidetään lähellä ihmistä ja päätöksentekoa samalla kun erityispalveluja keskitetään laadun ja suuruuden ekonomian hyödyntämiseksi. Valtaa ja vastuuta yhteiskuntien kehittyessä onkin siirretty lähemmäksi kansalaisia, alueille ja erityisesti kuntiin. Valtion vastuulla on katsottu ensisijaisesti olevan turvallisuus, tulonsiirrot, korkein opetus sekä tietysti kokonaisvastuu yhteiskunnasta ja taloudesta. Tämä toteutuu valtion keskuks hallinnon kautta, jolle nyt jostain syystä Suomessa on siirretty vastuu jopa ihmisten lähipalveluiden, kuten vanhushpalvelujen rahoituksesta ja ohjauksesta. Hyvinvointialueiden päättäjillä onkin lähtökohtaisesti vain ikävien päätösten toimeenpano, kun eivät voi resursseihin vaikuttaa.

Miten muualla?

Tanskassa linjauksena on jo pitkään ollut ”yksi ovi julkisiin palveluihin”, ei ole Kelaa ei TE-toimistoja, vaan 98 kuntaa hoitavat käytännössä kaikki ihmistä lähellä olevat palvelut työllisyyden hoitoa myöten - passikin haetaan kotikunnasta. Sosiaaliturva ja -palvelut ovat pääosin kaikki yhdessä paikassa - kotikunnan vastuulla. Sairaalatointa Tanskassakin keskitetään tavoitteena noin 20 supersairaala. Sairaaloimen rahoittaa pääosin valtio, kuntien osuuden ollessa noin 20 %. Kunnat tekevät sopimukset oman alueensa erityistason kanssa mm. kuntoutuksesta. Kun kunnilla on vastuu mm vanhushpalveluista ja terveyden edistämisestä ja alueilla erikoissairaanhoidosta niin tärkeätä on, että hoitoketju on joustava ja toimiva. Tanskassa työterveydenhuolto on käytännössä kokonaan julkisesti järjestetty. Terveydenhuolto on käyttäjälleen kokonaan maksutonta mukaan lukien sairaalatoimi. Tanskassa on ammatinharjoittajapohjainen omalääkärijärjestelmä, jonka rahoittavat alueet julkisista varoista. Terveyskeskuksia Suomen ja Ruotsin tapaan ei ole, vaan ne ovat pääosin infopisteitä terveyden edistämiseksi. Kuntien vastuulla olevaa vanhustenhoivaa kehitetään yhteisölliseen suuntaan. Terveyspalvelut pyritään tuomaan mahdollisimman lähelle hoivavayhteisöjä ajatuksena, että myös hoiva ja hoito voidaan tuoda ihmisten luokse eikä aina toisinpäin.

Tanskassa työterveydenhuolto on käytännössä kokonaan julkisesti järjestetty.

Ruotsi luopui maakunnista 2019 alusta lukien. Nyt on 21 aluetta, jotka vastaavat terveydenhuollosta ja 290 kuntaa, jotka vastaavat sosiaalipalveluista kuten vanhusten hoivasta. Alueiden vastuulla on myös muita tehtäviä, kuten maankäyttö ja liikenne, mutta terveydenhuolto on suurin menoerä. Niin alueilla kuin kunnillakin on laaja itsehallinto ja oma verotusoikeus. Ruotsissa keskimääräinen kuntaveroaste on 32 %, josta peruskuntien osuus 22 % ja alueiden 10%. Valtionveroa maksavat tuloistaan vain kaikkein hyvätuloisimmat. Kuntien tuloista noin 70 % tulee omista verotuloista, valtionosuudet ovat noin viidennes. Ruotsissakin pohditaan yhteistyön tiivistämistä ja esillä on myös vastuiden hajautus eritasoisille ja erilaisen talouden ja muun resurssin omaaville kunnille, eli että jatkossa kaikilla kunnilla ei olisi samoja vastuita. Myös työnjakoa eri toimijoiden välillä pohditaan, mutta mitään esitystä siitä, että kaikki sote toiminnot laitettaisiin samaan hallintoon, ei ole Ruotsissa eikä muuallakaan. **Norjassa** on meneillään palvelu-uudistus, jonka perusajatus on kuntarakenteen tiivistäminen ja kuntien merkityksen vahvistaminen niin, että myös perusterveydenhuolto olisi kuntien vastuulla. Valtiovetoista sairaalatointa on tarkoitus edelleen keskittää.

Miten eteenpäin?

Kaiken ahtaaminen yhteen megahallintoon on Suomalainen erikoisuus. Kun alueilla ei ole omaa rahoituksellista päättävävaltaa, Suomen uusi Sote muistuttaakin enemmän jo historian hämärään siirtynyttä suunnitelmataloutta kuin dynaamista pohjoismaista itsehallintoon perustuvaa menestysmallia. Kun ihmiset eivät pääse vastaanotolle, he menevät joko päivystykseen tai sitten yksityiselle. Euroopan harvimmassa asutussa maassa terveysasemien lakkauttaminen ja jopa lähipalveluiden keskittäminen megayksiköihin vain pahentaa tilannetta ja aiheuttaa ihmisille vakavia terveys- ja hyvinvointi riskejä. Nykymeno näyttääkin johtavan siihen, että saamme yhdenvertaisesti ennistä heikommalla julkisella palvelulla kun yksityinen puoli vahvistuu. Kun kokonaisuutta ei nopeasti voida korjata, niin paikallaan olisi pikaisesti valmistella riittävät voimavarat omaavien kaupunkien/kuntien oikeudet ja velvollisuudet osallistua kuntalaisten vanhushpalvelujen rahoittamiseen ja järjestämiseen.

REIJO VUORENTO
puheenjohtaja

ISTOCKPHOTO

Suuria ongelmia ikäihmisen taloudellisessa itsemääräämisoikeudessa

Suomessa ikääntyneeksi määritellään yleisesti 65 vuotta täyttäneitä henkilöitä. Vaikka vanhuuseläkettä aletaan maksaa melko yleisesti 65-vuotiaille, vanhuuskäsite on hyvin epämääräinen ja riippuvainen henkilön fyysisestä ja psyykkisestä kunnosta. Itsemääräämisoikeus on sosiaali- ja terveystalouden (sote) uudistuksessa nousut monella tapaa esille. Vaikka itsemääräämisoikeus todetaan sotessa johtavaksi periaatteeksi, arkipäivän ratkaisut herättävät aiheellista huolta siitä, miten itsemääräämisoikeus toteutuu erilaisissa ratkaisuissa.

...

Itsemääräämisoikeus on ikääntyneen perusoikeus, joka säilyy varsin pitkään sairauksista, iästä ja asumismuodosta riippumatta. Tarkastelen tässä ikäihmisen itsemääräämisoikeutta hänen oman taloutensa hoidossa.

Vuoden 1994 perusoikeusuudistuksessa eduskunnan perustuslakivaliokunta määritteli, miten kansalaisten perusoikeuksiin voi puuttua. Yleensä poikkeukset edellyttävät lailla huolella määriteltyjä poikkeuksia. Ihmisen perusoikeuksiin kuuluu itsemääräämisoikeus omasta taloudesta. Tämä suojattu oikeus on kirjattu perustuslakiimme.

Kun ikääntynyt henkilö joutuu potilaaksi, niin hänen itsemääräämisoikeuksiinsa puututaan joskus tarpeettomankin radikaalisti. Itsemääräämisoikeuden rajoittaminen ei liity ainoastaan asumisyksikön toimintoihin, joilla työntekijät rajaavat asiakkaan käyttäytymistä ja tapoja tai päättävät asiakkaan puolesta arjen asioista selvittämättä asiakkaan omia toiveita ja mielipidettä, vaan radikaalisti myös palveluyksiköissä asuvien talouteen.

Erityisesti huolta aiheuttaa ikäihmisiin ja vanhuksiin kohdistuvat taloudellisen itsemääräämisoikeuden pulmat, pahimmillaan taloudellisen riiston ongelmat.

...

Taloudellisen itsemääräämisen kannalta hyvin ongelmallinen on ns. hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden perittävä maksu, sillä palvelun käyttäjältä voidaan periä palveluista maksu tämän maksukyvyn mukaan. Perusteena tälle on laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 7 c § (26.8.2022/791)

”Lain mukaan hyvinvointialue saa periä pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon asi-

akkaalta kuukausimaksun. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista.”

”Hyvinvointialueen on maksua määritessään huolehdittava siitä, että asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle vähintään 164 euroa kuukaudessa ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalle vähintään 110 euroa kuukaudessa.”

Ikäihmiset kokevat, että laki kohtelee heitä epäoikeudenmukaisesti. Hinnoittelu poikkeaa normaalista käytännöstä, jonka mukaan palvelut ja tuotteet on hinnoiteltu asiallisesti, eikä asiakkaan varallisuuden perusteella. Voidaanko nuorille tai keski-ikäisille sanoa palveluja hankkiessaan, että niiden hinta määräytyy heidän maksukyvystään ja se on kuukausituloista jopa 85–95 %. Tämä on ikäihmisiin kohdistuvaa räikeää ikärasismia.

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslaissa on myös ilmaistu, että perusoikeudet turvataan. Perusoikeuksiin kuuluu kansalaisen taloudellinen itsemääräämisoikeus, mikäli hän ei ole holhousmenettelyn alainen. Laitoshoidon pääsemisen ehtona ei pitäisi olla taloudellisesta itsemääräämisestä luopuminen.

...

Asiakasmaksulain perusteella on tavaksi tullut menettely, että iäkäs henkilö halutessaan pitkäaikaisesta palvelusta päättää lopulta luovuttaa omaisuutensa omaisilleen ja luopuu taloudellisesta itsemääräämisoikeudesta, vaikka hän olisi kykenevä hyvin hoitamaan omaisuuttaan ja kuukausittain saatavia tulojaan. Tähän menettelyyn omaisetkin ovat usein suostuneet ikäihmisiä.

Kyseinen laki ja sen käytännöt ovat hyvin epäetisiä. Se johtaa siihen, että vain varattomat ja varattomaksi ryhtyneet saavat heille välttämätöntä palvelua ja hoitoa. Tämä laki ei perustu ikäihmisen oikeuksien kunnioittamiseen vaan toimii tavalla, joka ei sovi länsimaissa totuttuihin arvoihin. Käytännössä se edellyttää asiakkaalta taloudellisen itsemääräämisen luovuttamista hoidon ehtona. Joku on kuvannut osuvasti asiakasmaksulakia, että siinä on ”rahat tai henki” periaate.

Laitoshoidon asiakas tarvitsisi yhteiskunnan palveluja ja hoitoa, mutta sen hintana on lähes kaikki hänen rahavaransa, joita hän voi saada hoidon tai asumisen aikana. Niinpä tällä periaatteella toimivista laitoksista on tullut ns. ”köyhäinhoitolaitoksia”, joissa

ihmisiltä on viety rahat ja taloudellinen itsemääräämisoikeus, vaikka he olisivat voineet ja halunneet hoitaa omaa talouttaan kuten ennen laitoshoidtoa.

Tällä hetkellä ei ole voimassa lainsäädäntöä, joka tarkkarajaisesti määritteli itsemääräämisoikeuden edistämiseen ja rajoittamiseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ikääntyneiden palveluissa. Käytännössä tämä johtaa tilanteisiin, joissa joidenkin asiakkaiden taloudellista itsemääräämisoikeutta tai muita perusoikeuksia rajoitetaan ilman perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävää perustetta.

...

Palveluasumisyksiköissä pitäisi luoda toimintakulttuuri, jolla vahvistetaan ikääntyneen itsemääräämisoikeuden toteutumista eikä lannisteta heitä tarpeettomasti holhottavien asiakkaiden kasvavaan joukkoon. Itsemääräämisoikeus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa pitäisi olla johtava periaate, joka tarkoittaisi yksilön oikeutta määrätä omasta elämästään ja oikeutta päättää itseään koskevasta taloudellisista asioista niin kauan kuin hänellä on siihen reaalit mahdollisuudet.

Laitoksissa on runsaasti muistisairauksista kärsiviä henkilöitä. Tämä ei automaattisesti poista potilaan itsemääräämisoikeutta omaisuuteensa, sillä myös muistisairas ihminen voi kyetä toimivalla tavalla tekemään itseään ja hoitoaan koskevia päätöksiä, varsinkin jos heitä siihen tuetaan. Vanhusten taloudellista itsemääräämisoikeutta rajoitetaan merkittävästi silloin kun vanhus on potilaana, vaikka hänen kognitiiviset kyvyt olisivat vielä riittävät taloudelliseen itsemääräämiseen.

Olisi hyväksyttävä, että ikä tai sairaus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ei saisi poistaa tai vähentää ikääntyneen asiakkaan taloudellista tai muuta itsemääräämisoikeutta. Myös laitoksissa asuvilla iäkkäillä ihmisillä tulisi olla oikeus elää haluamallaan tavalla sekä tehdä omat valintansa ja päättää itse asioistansa, jos ne terveyden puolesta ovat mahdollisia.

Haluan vielä korostaa, mihin Valvirakin kehottaa, että asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta olisi kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä, että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan.

REIJO KAUPPILA
psykologi, valtiot. tohtori

Hyvä elämä pitää määritellä toisin

- Nykyisin aivan liian monet kutsuvat ”hyväksi elämäksi” helppoa, vaivatonta oloa, tamperelainen Reijo Kauppila arvioi.

Tämä virhe korostuu esimerkiksi silloin, kun ikääntyneille tarjotaan yleensä vain vuode, vaikka kuntosalikin pitäisi ottaa mukaan.

Psykologi, valtiotieteen tohtori, entinen rehtori, kirjailija ja terapeutti **Reijo Kauppila** havainnoi näitä asioita näköalapaikalta. Esimerkiksi tämänvuotisissa Veteraanien MM-hiihdoissa hän hiihti yli 80-vuotiaiden sarjassa, ja pronssia tuli. Kisaajia oli Vuokatissa yli kolmestakymmenestä maasta. Määrä kannattaa panna merkille.

Kauppilalle nämä Vuokatin kisat eivät suinkaan olleet ainoat, joihin hän on vuosien mittaan osallistunut. Mitalejakin on jo lukuisia, kaikenvärisiä.

Liikunta ei vain lääke

Kauppila on tietenkin poikkeus ikäistensä joukossa.

Hänen liikunta- ja urheilupitoinen elämänsä miltei päivittäisine juoksuihin ja hiihtoihin on vakuuttanut hänet - niin kuin nykyisin lukuisat muutkin - liikunnan kaltaisen toiminnan siunauksista.

Liikunnan merkitys terveyteen on peräti ratkaiseva. Vanhenemisen väistämättömässä prosessissa keho vaatii sitä, ja toisaalta liikkumattomuus puolestaan kostahtuu monin tunnetuin tuloksin.

Kauppila haluaakin sorvata vanhaa sanontaa siitä, että ”liikunta on lääke”.

Reijo Kauppila on osallistunut vuosien mittaan moniin urheilukilpailuihin. Tässä ollaan viime metreillä veteraanien MM-hiihdoissa.

Varhain aloitettu ja jatkettu liikkuminen on paljon enemmän kuin lääke. Silmä on terveysvaikutuksia vanhenemisen prosessissa, siis niissä toimissa, joita nykyisin pyritään hallitsemaan.

Myöhäinen keski-ikä

Viime aikoina onkin esitetty tutkimuksia siitä, että mielikuvia ikääntyvistä pitäisikin jo vihdoon uudistaa. Kokeet näet kertovat, että entistä parempi ravinto ja juuri liikunnan lisääntyminen on parantunut selvästi kuusi-, seitsemän- ja kahdeksankymmenvuotiaitten kykyjä.

Vaikutukset ovat selvät. Nyt sanotaan jo, että 65-vuotiaat astuvat nykyisin myöhäiskeski-ikään. Työuraakin voi hyvin jatkaa.

Sellainen tarkoittaa, että kiikkustuolin voi sivuttaa, ja tarjolla on vaikka kuntosali, uiminen tai lenkkeily.

Sisu auttaa, maltti mukana

Reijo Kauppila on kotoisin Sievistä Pohjanmaalta.

Tunnettu pohjalainen periksiantamattomuus, Sievin Sisu siis, saattaa olla hänenkin urheilunsa taustalla.

- Ei kuitenkaan pidä harrastaa liiallisesti liikuntaa, hän muistuttaa kohutuullisuudesta ja ”järjen pitämisestä pelissä”.

Oman kehon ohjeilla pelaaminen auttaa siihen, että niin fyysinen, psyykinen ja sosiaalinenkin kehitys pysyy oikeilla raiteilla. Niitä kaikkia liikunnallinen elämä kohentaa.

Reijo Kauppila on Suomen Senioriliikkeen hallituksen jäsen.

MATTI LITUKKA

YHTEISÖLLISTÄ ASUMISTA LISÄTÄÄN VANHUSTENHOIDOSSA

- kasvaako vanhusten yksinäisyys ja turvattomuus

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on vaihtoehto silloin kun henkilö ei pärjää omassa kodissaan, kun hän tarvitsee hoitoa ja huolenpitoa vuorokauden ympäri. Hyvinvointialueet ovat vähentämässä ympärivuorokautisen hoidon paikkoja suhteessa vanhusten kasvavaan määrään nähdessä lisäämällä yhteisöllistä asumista.

Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa sosiaalihuoltolain (21b 2022/790) mukaan hyvinvointialueen järjestämää asumista asumisyksikössä, missä henkilön hallinnassa on oma asunto ja missä asukkailla tarjotaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Yhteisöllinen asuminen ei sisällä hoivapalveluita, vaan ne järjestetään tarpeen mukaan kotihoitona, erilaisten tukipalvelujen tukemana tai omaishoitona. Asiakas hankkii itse tarvitsemansa palvelut kuten lääkähoidon, ateriat, siivouksen ja pyykinpesun. Yhteisöllinen asuminen tarkoittaa samaa kuin aiemmin käytössä ollut tavallinen palveluasuminen.

Kysyin vanhustutkija, gerontologian professori **Marja Jylhältä**, millaisena hän näkee vanhustenhoidon kehityksen, missä vanhusten ympärivuorokautista hoivaa korvataan asumisella yhteisöllisen asumisen yksiköissä.

- Muutoksen lähtökohtana ja haluk-

kuutena lisätä yhteisöllistä asumista on kustannusten säästäminen. Yhteisöllisessä asumisessa ei ole hoitajatoitusta ja kotihoito on toteutettavissa edullisemmin, kun useammat kotihoidot tarvitsevat asukkaat asuvat samassa talossa.

- Yhteisöllinen asuminen sopii kyllä joillekin, mutta useimmille muistisairaille se ei ole sopiva asumisen ja hoivan muoto. Muistisairas henkilö tarvitsee toisen ihmisen jatkuvaa läsnäoloa, hoitajan tavoittamista huutamalla. Yhteisöllisen asumisen yksikössä asukas asuu yksin asunnossaan, eikä hoito-henkilökuntaa ole paikalla öisin, ei aina päiväisinäkään.

- Yhteisöllisen asumisen yksikössä mahdollisuus sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja yhteisön tukeen on periaatteessa positiivista. Muistisairas henkilö saattaa kuitenkin jäädä yksin asuntoonsa, jos hän ei kykene hakeutumaan ulos huoneestaan vuorovaikutuksen piiriin. Miten yhteisöllisen asumisen yksikössä seurataan hoidon ja tuen tarvetta, jos henkilö ei itse osaa sitä hakea, eikä lähistöllä ole ketään, keneltä kysyä ja pyytää apua?

Yhteisöllisen toiminnan määrä ja laatu vaihtelevat yhteisöllisen asumisen yksiköissä suuresti. Joissakin yksiköissä on monipuolista toimintaa, joissakin ehkä kerran viikossa yhteinen

tapaaminen tai ei järjestettyä toimintaa juuri lainkaan.

Marja Jylhä toteaa, että on suoraan vaarallista jättää muistisairaat koontumaan keskenään yhteisiin tiloihin. Koskaan ei tiedä, mitä siellä voi tapahtua.

- Yhteisölliseksi sanottu asuminen voi vain lisätä yksinäisyyttä. Muistisairas henkilö voi jäädä yhteisöllisen asumisen yksikössä ilman tarvitsemaansa ja hänelle kuuluvaa hoitoa. Jos ympärivuorokautista hoitoa edelleen vähennetään, on todennäköistä, että liian huonokuntoisia joudutaan sijoittamaan yhteisöllisen asumisen yksiköihin, jolloin siellä asuu ihmisiä, jotka tarvitsevat enemmän apua kuin mitä heille voidaan tarjota.

Muistisairaiden määrä kasvaa nopeasti iäkkäiden lukumäärän kasvaessa. THL:n arvioinnin mukaan muistisairausdiagnoosin saa vuosittain noin 23 000 ihmistä kun aiemmin luvun arvioitiin olevan noin 14 500 sairastunutta. Kun kotihoitoakin ollaan monilla hyvinvointialueilla vähentämässä, mihin joutuu se muistisairaiden ja muiden apua tarvitsevien vanhusten joukko, joille ei ole tarjolla tarvittavia palveluja.

Yhteisöllisen asumisen kehittäminen on kannatettavaa, mutta sen konseptin tulisi olla sisällöllisesti laajempi ja laadukkaampi kuin mistä nyt puhu-

taan. Yhteisöllisen asumisen sisältö ja laatukriteerit tulee määritellä yhteneviksi, jotta tiedetään tarkemmin, kenelle yhteisöllinen asuminen sopii. Yhteisöllisen vuorovaikutuksen tilanteita ei pidä jättää asukkaiden varaan, vaan paikalla pitää aina olla joku henkilökuntaan kuuluva. Esimerkiksi ruokailutilanteet saattavat olla arvaamattomia ja riskialttiita.

Vanhusten pitkäaikaishoidon tulevaisuus huolestaa. Vanhusten ja muistisairaiden määrä kasvaa huomattavasti. Kotihoitoa ja ympärivuorokautista hoitoa ollaan vähentämässä suhteessa vanhusten määrään. Yhteisölliseksi sanotun kotihoidon lisääminen tarkoittaa sitä, että lisätään hoitoa heille, jotka tarvitsevat vain vähän apua ja vähennetään heiltä, jotka tarvitsevat paljon apua. Nurinkurista. Omaishoitoa halutaan lisätä, mutta työssäkäyvien yleensä naisten työtaakkaa ei voi lisätä edellyttämällä heiltä jatkuvan hoivan tarpeesta olevien vanhempien hoitamista.

Digitalisaation lisääminen tuo jonkin verran apua kotihoidossa olevien valvontaan. Henkilökuntapulasta ja talouden tiukkuudesta huolimatta iäkkäiden terveyden edistämiseen kannataisi satsata, vaikka vaikutukset näkyvät vasta vuosien kuluttua.

KERTTU PERTILÄ

Yhteisöllisellä asumisella on vetovoimaa

Vaan sopiiko se korvaamaan vanhusten tarvitsemaa hoivaa ja hoitoa

ISTOCKPHOTO

Yhteisöllinen asuminen kuulostaa hyvältä. Ollaan yhdessä, lähellä, ei tarvitse pelätä yksinäisyyttä. Voi seurustella naapurin kanssa, voi tuntea kaikki talon asukkaat, voi harrastaa ja tehdä jotain yhdessä muiden kanssa. Se tuntuu turvalliselta ja mukavalta epävarmassa maailmassa.

Yhteisöllisellä asumisella on hyvin positiivinen kaiku. Siksi yhteisöllisillä taloilla on vetovoimaa. Mutta yhteisöllisyys ei synny itsestään.

Helsingissä on useita yhteisöllisiä taloja, jotka ovat normaaleja asunto-osakeyhtiötaloja. Talosta asunnon ostaneet tai peräti omaa taloaan suunnitelleet tulevat asukkaat ovat jo suunnitteluvaiheessa miettineet, mitkä ovat tulevan yhteisöllisen talon toimintaperiaatteet.

Pohjan yhteisöllisyydelle luovat runsaat ja toimivat yhteiset tilat. Yhteisöllisissä taloissa on usein ravintolatasoinen keittiö, ruokasali, kuntosali, iso saunasasto takkahuoneineen yms., jotka antavat luonnollisen tilaisuuden ihmisten kohtaamisille, keskusteluille, yhteisille harrastuksille ja tekemiselle.

Ihminen ei muutu ikääntyessään. Järkeä kulkee, vaikka ruumis haurastuu. Yhteisöllinen asuminen tukee ihmisen itsemääräämisoikeutta. Asukas voi käyttää monia elämänsä aikana hankkimiaan taitoja yhteisöllisessä talossa yhteiseksi hyväksi.

teiseksi hyväksi.

Helsingissä yhteisöllisiä taloja ovat mm.: Loppukiri Arabianrannassa, Kotisatama Kalasatamassa, Malta Jätkäsaareissa, Aikalisä Jätkäsaareissa, Sumppi Kalasatamassa ja parhaillaan suunnitellaan Pasaatia Kalasatamaan. Kaikki em. talot ovat omistustaloja. Osa taloista on seniori-ikäisille ja osa kaikenikäisille. Asumisoikeuskonseptilla toimivat Jaso asunnot Jyväskylässä.

Yhteisö ei toimi itsestään, vaan se vaatii asukashallinnon ja paneutumista demokratiaan niin, että kaikkia asukkaita kuunnellaan, kaikki ovat osallisia. Jos taloa siivotaan yhdessä ja/tai tehdään yhteisiä aterioita, on päätettävä mm. ruokailuajasta, hinnasta ja ruokailupäivien lukumäärästä. Samoin on päätettävä yhteisistä juhlista, konserteista, luovan toiminnan projekteista eli monista konkreettisista arkielämää koskevista asioista.

Uudet asukkaat tuovat uusia ajatuksia. Heidät on sijoitettava pien-

ryhmiin, jotka sovitussa rytmissä vastaavat talon tehtävistä. Sekin asia on käsiteltävä yhdessä. Monissa yhteisöllisissä taloissa onkin asukaskokous kerran kuussa, joissa asioita käsitellään ja niistä päätetään.

Toimintatavat vaihtelevat sen mukaan, miten asukkaat kussakin talossa haluavat luoda hyvää elämää. Yhteisöllisessä talossa ihminen voi kokea olevansa tarpeellinen ja arvokas yhteisön jäsen. Se on henkisesti hyvin tärkeää verrattuna näkemykseen, että ikääntyvät olisivat yhteiskunnassa vain harmillinen kuluerä.

Yhteisöllinen asuminen ei ole vanhusten hoitoa

Voiko vanhuksen ympärivuorokautista hoivaa korvata yhteisöllisellä asumisella, kuten olemme nyt voineet lukea lehdistä hyvinvointialueiden suunnitelmista?

Ei voi, ei ainakaan sillä konseptilla, joka toimii edellä kirjoitetuissa yhteisöllisissä taloissa.

Nykyinen yhteisöllinen asuminen tukee ikääntymistä aktiivisena kansalaisena, mutta se ei ole eikä se korvaa vanhuksen tarvitsemaa hoitoa.

Helsingin sanomien varsin ansiokkaassa artikkelissa 24.3.24 yhteiskuntatieteiden tohtori **Olli Karsio** kuvaili millaisilla päätöksillä nykyiseen vanhustenhoidon tilanteeseen on tultu. Hoivan siirtymistä kansainvälisille hoivayrityksille on edeltänyt monenlainen lainsäädäntö- ja toimintatapojen muutos, jonka seurauksia ei pitkällä tähtäyksellä ole ajateltu.

Säästöä ja palveluleikkauksia suunnitellaan positiivisin termein, kuten painottamalla yhteisöllistä asumista, vaikka kysymys on leikkauksista kustannuksiin. Hyvinvointialueiden tarkoittamassa yhteisöllisessä asumisessa ei tarvitse piitata hoitajamitoituksesta, koska asukkaiden hoito on ulkoistettu kotihoidolle.

Hesarin artikkelissa Karsio toteaa, että vanhusten hoiva ei ole mikä tahansa tuote. Karsio erottaa toisistaan hoivan ja hoidon. Hänen mielestään hoivaa ei voi tehostaa toisin kuin terveydenhuoltoa.

”Hoiva on läsnäoloa, turvallisuuden tunteen luomista ja ihmiskosketusta. Hoivan logiikkaan eivät sovi millään tavalla tuotteistaminen, pilkkominen ja kilpailuttaminen”.

Miten totta! Onko hoitoa vai hoivaa, kun vanhukselle autetaan sukat jalkaan, kun vanhusta autetaan pukemisessa, peseytymisessä ja syömisessä? Entä kun vanhus putoaa sängystä tai kaatuu kotonaan eikä pääse ylös? Kaikkiin näihin tarvitaan toista ihmistä, joka juttelee, kannustaa ja on läsnä.

Kuinka moni haurastunut tai muistisairas vanhus pystyy järjestämään itselleen siivouksen, vaatteiden pesun, ruokatilauksen yms. Kaikilla ei ole omaisia ja jos onkin, omaiset voivat asua ulkomailla.

Entä mitä merkitsee yrityksille ja kansantaloudelle, kun työssäkäyvät omaiset ovat jatkuvasti huolissaan omien vanhustensa pärjäämisestä nk. ”yhteisöllisissä” palvelutaloissa?

HELI STENVALL

ASUMISOIKEUSASUNTOJEN RAHOITUS JATKUU VUODEN 2025 LOPPUUN

- kansalaismielipide vaikutti hallitusohjelmasta lipeämiseen

Maan hallitus peruu hallitusohjelmassa olleen linjauksen asumisoikeusasuntojen tuotannon lopettamisesta. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan tiedotteen (20.2.2024) mukaan valtion tukemaa asuntotuotantoa lisätään nostamalla korkotukilainavaltuuksia yhdellä miljardilla eurolla, mikä mahdollistaa 5.000 asunnon lisäyksen asuntorakentamisen aloituksiin vuosina 2024-2025.

Suomen Senioriliike esitti julkilau-

sumassaan syksyllä 2023, ettei ASO-järjestelmää eikä uudistuotantoa pidä lopettaa, kuten hallitusohjelmassa oli suunniteltu. Ilmeisesti varsin laaja ASO-tuotannon jatkuvuutta esittänyt kansalaismielipide ja rakennusalan nopeasti edennyt lama vaikuttivat päättäjien uuteen ratkaisuun.

Asumisoikeusasuntojen korkotukilainapäätöksiä tullaan tekemään vuoden 2025 loppuun aikaisemmin (hallitusohjelmassa) linjatun 31.12.2024 sijaan. Näin suureen asumisoikeus-

asuntojen kysyntään voidaan seurata n. 3 vuoden aikana vastata ASO-uudistuotannon merkittävällä lisäyksellä. Valtion asuntorahaston (ARA) käsittelyjonossa on suuri määrä hakemuksia, joiden käsittely siis tapahtuu edellä mainitun aikataulun puitteissa.

Asumisoikeusjärjestelmää koskevia säädöksiä koskevia muutoksia ei ole tehty, joten ASO-asunnoissa asuville asukkaille hallituksen rahoituspäätöksellä ei ole vaikutuksia.

Asumisoikeusasuntoa voi hakea il-

moittautumalla ARA:n hakijaksi. ARA:sta saatu järjestysnumero on kaksi vuotta voimassa maanlaajuisesti.

ESA FAGERLUND

! LISÄTIETOA ASO-HAKEMISESTA:

ARA:n verkkopalvelussa:

asumisoikeus@ara.fi

ARA:n puhelinpalvelussa

numerossa 0295 250 990:

tiistaisin klo 9-11 ja keskiviikkoisin klo 12-14.

KIRJAT

Globaalin maailman uudet haasteet

TURUNEN, S 202. JÄRJETTÖMIÄ ASIOITA
HELSINKI TAMMI 337 S.

Kun kaikki valinnat ovat mahdollisia, niitä on vaikea tehdä. Näin voisi kuvailla Saara Turusen romaanin päähenkilön kipuilua, hankkiako lapsi vai ei, missä asua, Suomessa vai Espanjassa?

Mies asuu Barcelonassa. Kertoja tekee työtä Suomessa ja suomen kielellä. Lukija ymmärtää, että muutto Espanjaan olisi kertojalle vaikeaa, sillä niin kiinteästi hänen työnsä liittyy kieleen, näytelmien käsikirjoituksiin ja kirjoihin.

Pariskunta soittelee toisilleen. Miehellä on suuri suru. Hänen veljensä on sairastunut ja lopulta kuolee. Kertoja odottaa pari päivää, tilaa sitten lipun Barcelonaan ja katu, miksi ei matkustanut jo aikaisemmin, heti. Mies on murheen murtama.

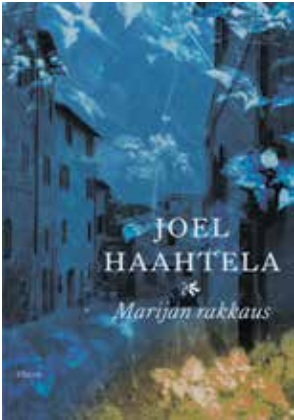
Kertoja rakastaa miestänsä, hänen komeuttaan, kaunista hymyään, mutta kerta toisensa jälkeen

hän päättää jättää miehen, mutta ei sitten voikaan. Hän matkustaa Suomen ja Espanjan väliä ja tietää tarvitsevänsä miestänsä. Hän varaa ajan terapeutille ja toivoo, että terapeutin avulla löytäisi vastauksen, mitä tehdä.

Tahtomattaan kertoja vertailee Suomen ja Espanjan kulttuureita. Miehen lämpöä ja huomaavaisuutta hän ihailee. Mies osaa jo auttaa, kun kertoja vasta ihmettelee, pitäisikö tehdä jotain.

Kirja on kertomus järjen ja tunteen ristiriidasta ja miten vaikea on tehdä päätöksiä pelkän järjen avulla. Se on kertomus myös elämän arvaamattomuudesta.

HS

Katoaminen sattuu syvästi

MARIJAN RAKKAUS
JOEL HAAHTELA, 2024
OTAVA. S. 192

Kirjan päähenkilö tapaa Marijan Prahassa. Pari rakastuu ja viettää kaksi onnellista viikkoa yhdessä. Sitten Marija lähtee kauppaan. Päähenkilö jää hotellihuoneeseen kirjoittamaan kirjaansa. Puolen päivän

aikaan hän huolestuu, miksi Marija ei jo palaa.

Marija on lähtenyt, ottanut passinsa ja lukemansa kirjan Victor Hugon kurjat. Kukaan ei ota pak-sua kirjaa ruokakauppaan. Päähenkilö on valtavan ahdistunut ja ymmällään, hän tajuaa, että Marija on jättänyt hänet. Siitä huolimatta, hän yrittää etsiä Marijaa. Hän poukkoo siellä täällä paikoissa, joissa he ovat olleet yhdessä.

Triesten asemalla 25 vuotta myöhemmin päähenkilö tapaa sattumalta Marijan.

”Sinäkö se olet? Marija hämmästelee ja he syleilevät. Päähenkilö ei halua säikäyttää Marijaa, ei kuulustella, miksi hän katosi jättämättä pienintäkään tietoa itsestään. Koh-taamisen mahdollisuus oli kulkenut kirjoittajan mukana kaikilla matkoilla. Ja hän miettii, jos jotain asiaa ajatteli riittävän usein, tapahtuiko se lopulta? Pystymmekö vaikuttamaan tapahtumien kulkuun jollain sala-peräisellä tavalla?

Haahtelan kirja kuvaa elämän pirstaleisuutta, sattumanvaraisuutta. Vain maalaukset vuosisatojen takaa ovat kiinnekohtia, joita Marija taidehistorian professorina tutkii. Hän opastaa kirjoittajaa taideteosten äärelle museoihin ja luostareihin.

Joel Haahtelan kirja on herkkä kuvaus ihmissuhteista, ja siitä kuinka menneisyys ja perhe meihin vaikuttavat.

HS

Pieni opas vanhojen ihmisten elämään

MILTÄ VANHUUS TUNTUU? MOMENTUM
KIRJAT. TALLINNA. 2023. S. 164

”Vanhana elämisen tuska voi muuttua olemisen tuskaksi”, pohtii Anja Kallio kirjassaan Miltä vanhuus tuntuu? Keho rapistuu, asettaa rajoituksia ja vie ajatukset entistä useammin lääkäriille, voisiko terveyskeskuksesta saada apua?

Toisaalta elämä jatkuu, kuten ennenkin. Kuoro tuo iloa, samoin yhteiset tapaamiset ystävien kanssa. Into osallistua maailman menoon säilyy, sillä onhan meillä edelleen samat aivot, sama nuoruus ja lapsuus mielessämme. Elämä on tuonut kokemuksia – hyviä ja huonoja – kaikkien niiden kanssa on pärjättävä.

Kallio on itse kuvittanut jokaisen tutun, tilanteen, jotka ovat kuin aforismeja, pilapiirroksia tai muuten vain tapahtumia, joita nuoremmat eivät usein tule ajatelleeksi. Kirja lähestyy vanhusten elämää huumorilla ja lämpimästi. Se antaa monipuolisen kuvan, mihin kaikkeen lähes absurdeihin tilanteisiin vanhat ihmiset elämässä törmäävät.

HS

elokuvia

Elokuva Mummola tarkastelee perhettä

Tia Kouvon ohjaama elokuva Mummola kuvaa tarkasti, lempeästi ja huumorilla suomalaista tapaa kommunikoida. Sisarukset menevät viettämään Joulua mummolaan. Tärkeitä asioita on ilmassa, mutta ne peittyvät puhumattomuuteen. Tai ehkä ilmiö on kansainvälinen sillä elokuvan riipaiseva tunnelma on koskettanut jo kansainvälisesti. Mummola on voittanut pääpalkinnon Lyypekin elokuvafestivaaleilla, Riiassa ja aiemmin Soulissa.

Elokuvassa **Leena Uotila** näyttlee isoäiti Ellaa ja **Tom Wentzel** isoisää.

Virpi Suutarin dokumentti Havumetsän lapset kertoo metsästä ja sen suojelijoista

Uutisissa olemme voineet nähdä nuoria ihmisiä, jotka ovat kiivenneet puihin tai sitoneet itsensä metsäkoneisiin vastustaessaan metsien kaatamista. Tehtävä on näyttänyt aika epätoivoiselta, sillä vastustajat ovat isoja toimijoita.

Metsä on meille suomalaisille tärkeä. Mo-

nille kuin kirkko, jossa on hyvä rauhoittua. Mutta mitä me teemme metsiemme hyväksi? Dokumenttiohjaaja **Virpi Suutarin** uusi elokuva Havumetsän lapset kohdistaa katseensa suomalaiseen metsään ja sen nuoriin puolustajiin, joille metsä on muutakin kuin taloudellisen hyvinvoinnin perusta.

Havumetsän lapset on ehtinyt herättää kansainvälistä kiinnostusta. Jo tekovaiheessa se palkittiin Cannesin elokuvajuhlien Cannes Docs -tapahtumassa viime toukokuussa 15 000 euron arvoisella Al Jazeera -palkinnolla.

Huolettomia eläkepäiviä asumisoikeuskodissa

Juhani ja Riitta Kolehmainen vaihtoivat omistusasunnon uutta vastaavaan TA-Yhtiöiden asumisoikeusasuntoon Kuopion seniorikortteliin. ASO-asumisen helppous ja korttelin yhteisöllisyys ovat tuoneet heidän elämäänsä huolettomuutta ja mukavuutta.

”

Asumisen laatumme parani huomattavasti muutettuumme omistusasunnosta asumisoikeusasuntoon.

Kolehmaiset muuttivat asumisoikeusasuntoon 70-luvulla rakennetusta omistusasunnosta, johon oli tulossa putkiremontti.

”Saimme entisen asunnon nopeasti kaupaksi ja siitä saaduilla rahoilla hankimme lähes uuden asunnon hissillisestä talosta. Asunnossa on lisäksi oma sauna, iso parveke, ja autohalliinkin pääsee suoraan hissillä. Asumisen laatumme parani huomattavasti muutettuumme omistusasunnosta asumisoikeusasuntoon.”

Asumisoikeusasunto on omistus- ja vuokra-asumisen välimuoto, jossa asunnon saa käyttöönsä maksamalla 15 % asunnon hankintahinnasta sekä maksamalla kuukausittaista vastiketta, joka on edullisempi kuin vapaarahoit-

teisen vuokra-asunnon vuokra alueella.

ASO-asunnossa asukkaiden ei tarvitse murehtia asunnon ylläpidosta, kuten mahdollisten tulevien remonttien kustannuksista, hajoavista kodinkoneista tai talon huoltotöistä; niistä pitää huolen talon omistaja.

”Koska meidän ei tarvitse huolehtia näistä, voimme rauhassa matkustella ja nauttia esimerkiksi ulkoilusta”, Riitta toteaa.

Kolehmaisten asumisoikeusasunto sijaitsee senioriasumiseen suunnatussa talossa, jossa asukkaiden keski-ikä on noin 70 vuotta.

”Täällä on todella virkeää porukkaa ja järjestämme yhdessä erilaisia tapahtumia pihalla, asukastoimikunnassakin

toimiva”, Juhani kertoo.

”Tunnetta monet naapurimme hyvin, koska täällä on vain vähän asukasvaihtuvuutta. Naapureilta saa myös apua ja turvaa; täällä autetaan toinen toistaan, kun kaikkien erityis- taidot tiedetään”, Riitta kehuu.

ASO-kodissaan jo seitsemän vuotta viihtyneet Kolehmaiset suosittelevat asumismuotoa myös muille ikäisilleen.

”ASO sopii erityisesti meille, jotka olemme jo leipätyömme tehneet ja joilla on vielä virtaa ja halua puuhata kaikenlaista. Tässä jää enemmän väljyyttä elämään, ja asunnon myynnistä saatavilla rahoilla voi touhuta kaikenlaista”, Riitta toteaa.

6 syytä, miksi TA-Asumisoikeusasunto on hyvä valinta senioreille

1. Huoltotyöt, remontit ja piha-alueet hoidetaan puolestasi.
2. Asuminen maksaa yleensä vähemmän kuin vastaavassa vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa.
3. ASO-asuntoon ei tarvitse sijoittaa isoa summaa, maksa vain 15 % asunnon hankintahinnasta. Näin sinulle jää enemmän rahaa elämiseen.
4. Tarvittaessa voit hakea asuntoon Kelan asumistukea.
5. Asunnon vaihtaminen on helppoa: huolehdimme asunnon myymisestä puolestasi.
6. Kun luovut asunnosta, saat asumisoikeusmaksun takaisin rakennusindeksillä tarkistettuna.

LUE LISÄÄ ASUMISOIKEUSASUMISESTA

ta.fi/senioreille

LUOTETTAVA ASUMISEN KUMPPANISI

LAHJANA OMA TARINA

Senioriliike tarjoaa ikäihmisille mahdollisuuden muistella elämänsä yhteisössä, joka tukee hyvinvointia ja lisää sukupolvien välistä ymmärrystä.

Vanheneminen on hieno ja rikas elämänvaihe, jonka aikana saa nauttia iän tuomista opeista, taidoista ja kokemuksista. Ikääntyminen tuo mukanaan myös ei-toivottuja muutoksia. Esimerkiksi toimintakyvyn heikkeneminen, läheisten menettämisen aiheuttama yksinäisyys ja huoli terveydestä saattaa olla raskasta. Hyvän vanhuuden turvaaminen ei ole vain yksilön vastuulla – tarvitaan myös

Pääsihteeri Eeva Kainulainen kannustaa osallistumaan Senioriliikkeen toimintaan rohkeasti. Yhdistys tarjoaa paitsi yhteisöllisyyttä myös mukavia arjen kokemuksia.

yhteisön ja yhteiskunnan tukea. Suomen Senioriliike on vuonna 2008 perustettu edunvalvontajärjestö, jonka tarkoituksena on ikääntyvien ja vanhusien hyvinvoinnin edistäminen ja arvokkaan vanhenemisen takaaminen.

– Senioriliike pyrkii vaikuttamaan valtakunnalliseen ja paikalliseen päätöksentekoon iäkkäiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Lisäksi järjestöllä on monenlaista jäsenoimintaa, pitkään Senioriliikkeessä vapaaehtoisena työskennellyt ja nyt pääsihteerinä toimiva **Eeva Kainulainen** kertoo.

Senioriliike järjestää jäsenilleen muun muassa seminaareja, joissa keskustellaan ikääntyvien arkea koskevista teemoista, kuten riittävästä toimeentulosta ja hoiva-asioista. Tänä vuonna alkanut uusi hanke tarttuu muisteluun henkisenä voimavarana.

Jokainen on tarinan arvoinen

Eletyn elämän muistelu on eheyttävä tapa muodostaa yksittäisistä tapahtumista tarinallinen kokonaisuus, jolla käsitellä omaa historiaansa. Hankkeessa kerronta ja kuuntelu tapahtuu ohjautusti asiantuntijan vetämässä ryhmässä. Yhdessä toimiminen, vertaistuki ja muiden kokemuksista oppiminen luo

yhteisöllisyyttä, vähentää yksinäisyyttä ja edistää mielenterveyttä.

Toiminnan edetessä elämäntarina voidaan digitalisoida tai koota kirjaksi, joka jää muistoksi jälkipolvillekin. Kokemuksen ja tiedon välittäminen seuraaville sukupolville on arvokasta niin perheyhteisön kuin yhteiskunnan kannalta. Muistelu valottaa kansamme historiaa ja ihmisten monimuotoisuutta. Osaltaan se voi myös murtaa stereotyyppioita ja korjata vääristyneitä käsityksiä ikäihmisten elämästä.

– Seniorien muistelun dokumentointi lisää sukupolvien välistä ymmärrystä ja yhtenäisyyttä. Tarinankerrontaa voidaan viedä myös päiväkoteihin ja kouluihin, mikä sekin tukee tätä tavoitetta, Kainulainen toteaa.

Ryhmissä keskustellaan myös tulevaisuudesta. Kainulaisen mukaan huoli tulevasta vähenee, kun tietää, mitä käytännön asioita ikääntyessä tulee huomioida. Kun esimekiksi edunvalvontavaltakirjan tai hoivatestamentin asiat ovat kunnossa ja ikäystävällinen asuminen järjestyksessä, voi luottavaisena keskittyä nauttimaan tulevasta.

Hanke on käynnistynyt vetäjien koulutustilaisuudella. Seuraavaksi kootaan 6–8 hengen ryhmiä, joiden tapaami-

sisia muistellaan noin kahdesti kuussa arviolta kolmen kuukauden ajan. Ryhmätoiminta aloitetaan pääkaupunkiseudulla, mutta myöhemmin sitä voidaan laajentaa myös muualle Suomeen. Kaikki Senioriliikkeen nykyiset ja tulevat jäsenet ovat tervetulleita mukaan tähän hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä rakentavaan toimintaan. Jäsenmaksu on 20 euroa, johon sisältyy myös korkeatasoinen kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä *Seniorilehti*.

Miksi liittyä mukaan?

- Senioriliike tarjoaa ikäihmisille edunvalvontaa ja yhteisöllisyyttä monin eri tavoin.
- Yhdistyksen uudessa hankkeessa muistellaan ja tallennetaan jäsenten elämäntarinoita jälkipolville.
- Mukaan voi ilmoittautua sähköpostilla osoitteeseen **toimisto@senioriliike.fi**

Muistelu on osa elämää

Senioriliike aloitti muisteluryhmätoiminnan pilotin

Muistelu on osa elämäämme. Muistelemme lapsuuttamme, nuoruuttamme, sukuamme, matkojamme, työtämme. Elämä koostuu muistoista.

Muistelu on kivaa yhdessäolossa, yksin ei ole mukava muistella. Senioriliike aloitti muistelutoiminnan helmikuussa. Aluksi kokeiltaan toimintaa pilotilla: yksi ryhmä käy läpi suunnitellun ohjelman. Pilotista saatu kokemus auttaa toiminnan vakiinnuttamisessa. Pilotiryhmässä on viisi jäsentä. Ryhmä on kokoontunut kaksi kertaa.

Ryhmälle on suunniteltu kuuden kokoontumisen ohjelma. Oulussa vastaavanlaista toimintaa vetänyt vanhuseuuden asiantuntija **Anja Karvonen-Kälkälä** ja Vanhustyön Keskusliiton entinen viestintäpäällikkö **Leena Valkonen** pitivät ryhmän vetäjille koulutuksen, joka perustuu paljolti Vanhustyön Keskusliiton *Vahvike* -ohjelmaan.

Senioriliike asetti muisteluryhmän tavoitteeksi: Oman elämän arvostamisen, ystävyyssuhteiden luomisen, yksinäisyyden vähentämisen ja loppuelämän tavoitteiden asettamisen. Laadimme ryhmässä ohjelman ja vetäjän ohjeet.

Ensimmäisessä kokoontumisessa tutustuimme toisiimme. Kaikki kertoivat, mistä suku ja kukin henkilökohtaisesti on kotoisin. Vilkas keskustelua riitti lähes kahdeksi tunniksi. Toisella tapaamiskerralla teemana olivat tapahtumat, jotka ovat muuttaneet elämän suuntaa, elämän valintoja.

Muisteluryhmä antaa palautteen, jotta muistelutoimintaa voidaan jatkossa kehittää. Kerromme tarkemmin kokemuksista myöhemmin. Toivomme, että muisteluryhmiä syntyy eri puolelle Senioriliikkeen järjestökenttää.

EEVA KAINULAINEN

Muisteluryhmän vetäjänä on Heli Stenvall. Osanottajina ovat Pirkko Grandell, Eeva Kainulainen, Toini Nukari ja Outi Teperi, joka otti kuvan.

Seniorilehti

Suomen Senioriliike Arvokkaan vanhenemisen puolesta.

- ilmestyy kahdesti vuonna 2024
- painopaikka: Lehtisepät
- painosmäärä 20 000

TOIMITUSKUNTA
päätoimittaja:
Heli Stenvall
heli.a.stenvall@gmail.com
p. 050 568 9336

Eeva Kainulainen
Matti Litukka

ILMOITUSKOOT JA HINNAT:
(eur alv 0%)

Tekstisivujen ilmoitukset
koko sivu 2 900 euroa
1/2 sivua 1 500 euroa
1/4 sivua 900 euroa
1/6 sivua 670 euroa
1/8 sivua 550 euroa

Mediakortin löydät:
senioriliike.fi tai toimisto@senioriliike.fi

ULKOASU JA TAITTO
Minna Ruusinen / Miks' ei! Oy
puh. 040 540 84 94
minnaruusinen@gmail.com
mikseioy@gmail.com

TOIMISTO
Siltasaarenkatu 4, 7. krs
c/o Globaalikeskus
00530 Helsinki
Toimiston puhelinpäivystys
tiistaisin ja torstaisin klo 10–12
p. 050 345 42 00
sähköposti:toimisto@senioriliike.fi

KUSTANTAJA / JULKAISIJA
Suomen Senioriliike – Arvokkaan vanhenemisen puolesta ry

Haluatko jakaa lehteä lähipiirissäsi paikallisiin ikääntyvien ja vanhusten toimintakeskuksiin?

Voit tilata Seniorilehteä toimisto@senioriliike.fi tai puhelimitse 050 345 4200 tiistaisin ja torstaisin klo 10–12 Senioriliikkeen puhelinneuvonta-aikoina.

TULE PUOLUSTAMAAN IKÄÄNTYVIEN OIKEUKSIA

LIITY JÄSENEKSI. Täytä ja postita tämä vastauskortti.

JÄSENENÄ SAAT ajankohtaisia tietoja ikäihmisten hyväksi tehtävästä työstä sekä jäsenlehden ja -kirjeen. Voit liittyä oman alueesi osastoon tai perustaa sellaisen.

☐ Liityn jäseneksi ja maksan 20 euron jäsenmaksun laskun saatuani

☐ Liityn kannatusjäseneksi ja maksan kannatusjäsenmaksun 500 euroa laskun saatuani

☐ Olen tukenut liikkeen toimintaa maksamalla valitsemani summan Suomen Senioriliikkeen tilille FI86 1745 3000 0875 53

sukunimi _____

etunimet _____

lähiosoite _____

postinumero _____

kotikunta _____

sähköposti _____

puhelin _____ matkapuhelin _____

☐ nainen ☐ mies syntymävuosi _____

☐ äidinkieli ☐ suomi ☐ ruotsi

☐ toivottu viestintätapa ☐ sähköposti ☐ kirje

☐ Hyväksyn, että yllä antamani henkilötiedot tallennetaan Suomen Senioriliike - Arvokkaan vanhenemisen puolesta ry:n jäsenrekisteriin.

Tietojani saa käyttää ainoastaan Suomen senioriliikkeen sisäisiin jakeluihin.

LÄHETÄ VASTAUSKORTTI KIRJEKUORESSA OSOITTEELLA:
Suomen Senioriliike – Arvokkaan Vanhenemisen puolesta ry Siltasaarenkatu 4, 7. krs, c/o Globaalikeskus, 00530 Helsinki; TUNNUS 5018500, 00003 VASTAUSLÄHETYS SENIORILIIKE MAKSAA POSTITUKSEN.

Ehdokaslista S Seniorien asialla Pro Osuustoiminta -vaaliliitossa

Aulis Mäkinen

920

sitoutumaton

SUOSITTELIJAT:
vanhustyön johtavat asiantuntijat, professorit Sirkka-Liisa Kivelä, Harriet Finne-Soveri ja Jaakko Valvanne

SUOSITTELIJOIDEN LAUSUMAA:
”Tulevaisuuden Suomessa tarvitaan monipuolista osaamista ja elämäkokemusta.”
”Auliksella on osaamista ja rohkeutta viedä asioita eteenpäin kaikkien parhaaksi.”
”Hänellä on sydän paikallaan.”

Luotettava taksi

Tilaa taksi Korsisaarelta. Suosittelemme ennakkotilausta, jotta varmistat kuljetuksen juuri sinulle sopivaan aikaan.

Korsisaarella on ammattitaitoiset kuljettajat ja monipuolinen kalusto.

Taksin voit tilata soittamalla arkisin klo 7-17 **09 274 6900**, sähköpostilla **kuljetukset@korsisaari.fi** tai korsisaari.fi sivujen lomakkeen kautta.

Täytä ja postita tämä vastauskortti
kirjekuoressa osoitteeseen:
Senioriliike maksaa postituksen.

SUOMEN SENIORILIIKE
– ARVOKKAAN VANHENEMISEN PUOLESTA RY

Siltasaarenkatu 4, 7. krs, c/o Globaalikeskus
00530 Helsinki

Tunnus 5018500

00003 VASTAUSLÄHETYS

Suomen
Senioriliike
Arvokkaan vanhenemisen puolesta

KUTSU

Suomen Senioriliike – arvokkaan vanhenemisen puolesta ry:n
Tervetuloa keskustelemaan, tapaamaan tuttuja ja
solmimaan uusia tuttavuuksia!

Suomen Senioriliike - Arvokkaan vanhenemisen puolesta ry:n jäsenet kutsutaan
sääntömääräiseen kevätkokoukseen, joka pidetään torstaina **25.4.2024**

klo 16.00 alkaen, Kampin palvelukeskuksen juhlasalissa, Salomonkatu 21 B Helsinki.

Professori emeritus **Timo Strandberg** puhuu teemasta:

Miten ehkäisen muistin heikkenemistä

Varsinainen kevätkokous alkaa heti alustuksen jälkeen.

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus, puheenjohtaja Reijo Vuorento
2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valitseminen
3. Pöytäkirjan tarkastajien ja ääntenlaskijoiden valitseminen
4. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen.
5. Esityslistan vahvistaminen
6. Tilinpäätös 2023
 - esitetään tilinpäätös (vuosikertomus, tuloslaskelma ja tase)
 - esitetään toiminnantarkastajien lausunto
 - päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta
 - päätetään vastuuvapauden myöntämisestä
7. Nimitysvaliokunnan asettaminen
Sääntöjen mukaan kevätkokouksessa valitaan 3-5- jäseninen nimitysvaliokunta valmistelemaan syyskokouksessa suoritettavia henkilövalintoja ja tekemään ehdotus hallituksen puheenjohtajasta, hallituksen jäsenten lukumäärästä ja jäsenistä sekä toiminnantarkastajista.
Päätetään nimitysvaliokunnan jäsenten lukumäärä
Valitaan nimitysvaliokunnan jäsenet
8. Ilmoitusasiat
9. Muut mahdolliset asiat
10. Kokouksen päättäminen

Helsinki 21.2.2024

Suomen Senioriliike Arvokkaan Vanhenemisen Puolesta ry
Hallitus

Svensk resumé

Äldre människor överges!

Även i Finland talar vi om den nordiska framgångsmo-
dellen utan att fråga vad den egentligen innebär och vad
den betyder. I takt med samhällsutvecklingen har mak-
ten och ansvaret över närservicen i alla nordiska länderna förts
över från centralmakten till de lokala beslutsfattarna, närmast
till kommunerna.

Nu har Finland av någon anledning tagit avstånd från detta
och överfört ansvaret även för äldreomsorgen till välfärdsom-
råden, som är beroende av statsbudgeten. Med andra ord beslutar
riksdagen först om försvarsbudgeten och sedan till exempel
om Tammerforsregionens resurser, utan att regionens invånare i
praktiken har möjlighet att påverka resurserna på något sätt. Vél-
färdsområdenas beslutsfattare är i praktiken tvungna att genom-
föra nedskärningarna eftersom de inte har egen beskattningsrätt
som är nödvändig för riktig självstyrelse.

Vi vet att det skulle behövas ytterligare en miljard euro till äld-
reomsorgen för att komma ikapp Sverige. I stället kommer gapet
nu att bli ännu större. Dygnet-runt-vården minskar, kriterierna
skärps. Allt detta leder till att allt fler funktionsnedsatta människ-
or bor hemma. En ny typ av "kollektivt boende" implementerar
det inhumana ensamma boendet för äldre i dåligt skick.

Äldre får redan mer hjälp av sina anhöriga än av den offentli-
ga sektorn. Antalet personer över 75 år som omfattas av tjänster
har minskat stadigt, även om man vet att funktionsförmågan hos
de flesta minskar med åldern. Blickar riktas nu mot de anhöri-
ga, vars ansvar ska utökas ytterligare med försumbar ersättning.

Utöver direkta nedskärningarna koncentreras tjänsterna till
allt större enheter allt längre borta från kunderna även om ut-
vecklingen i övriga nordiska länderna går oftast mot annat håll
angående närservice, som äldreomsorg.

Seniorrörelsen godkänner inte nedskärningar i tjänster, in-
komstöverföringar eller pensioner. Tvärtom måste stödet för
närståendevårdare höjas till 700 euro skattefritt. Lokala tjänster,
som äldreomsorg, bör föras över tillbaka till en demokratisk enhet,
som har sin egen självbestämmande – och beskattningsrätt.

REIJO VUORENTO

*Ordförande i Seniorrörelsen,
Helsingfors*

Suomen
Senioriliike
Arvokkaan vanhenemisen puolesta

Miten ehkäisen muistin heikkenemistä?

**Tervetuloa kuulemaan ja keskustelemaan
to 25.4. klo 16.00 Kampin palvelukeskuksen
juhlasaliin.**

- Alustajana geriatrian professori emeritus
Timo Strandberg.